

Міністерство освіти України
Тернопільська академія народного господарства

ШКІЛЬНЯК Михайло Михайлович

УДК № 336.467

Акціонерні товариства та їх розвиток в сучасних
умовах

Спеціальність 08.06.01 – Економіка підприємства та
організація виробництва

Автореферат
дисертації на здобуття наукового
ступеня кандидата економічних наук

Тернопіль - 1998

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі економіки підприємств і корпорацій Тернопільської академії народного господарства Міністерства освіти України.

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор,
Заслужений економіст України
Вихрущ Володимир Павлович
Тернопільська академія народного господарства,
завідувач кафедри економіки підприємств і корпорацій.

Офіційні опоненти – доктор економічних наук
Медведєв Сергій Борисович
Концерн “Електрон”, заступник генерального директора;

-кандидат економічних наук, доцент
Гарнавська Наталя Петрівна
Тернопільська академія народного господарства,
доцент кафедри менеджменту;

Провідна установа - Івано – Франківський державний технічний університет нафти і газу, факультет економіки і менеджменту,
Міністерство освіти України,
м. Івано – Франківськ

Захист дисертації відбудеться “29” червня 1998 року о 5 11 год. на засіданні вченої Ради Д 58.082.01 в Тернопільській академії народного господарства за адресою: 282004, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, ауд. 1300.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Тернопільської академії народного господарства (282004, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11, ауд. 1300).

Вчений секретар спеціалізованої вченої Ради,
доктор економічних наук, професор

Фаріон І.Д.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Важливою умовою формування в Україні ринкового середовища є створення сучасної структури економіки, яка зарекомендувала себе в міжнародній практиці і відповідає сучасним завданням підвищення її ефективності та самоорганізації виробництва. Особливе місце серед нових економічних форм господарювання займають акціонерні товариства. Враховуючи деформовану структуру виробництва України, низький рівень технічного оснащення багатьох галузей промисловості й аграрно-промислового комплексу, розрив міждержавних, галузевих та внутрігалузевих зв'язків, слід відзначити, що саме широкий розвиток акціонерних товариств з найбільш повним використанням їх потенціалу може послужити основним засобом оптимізації структури народного господарства і підвищення її ефективності. Оскільки тема акціонування є новою для нашої держави, це обумовлює потребу в розробленні концепції становлення та розвитку таких підприємств в умовах формування ринкових відносин.

Проблеми реформування власності при переході до ринку досліджувалися в працях багатьох економістів (Богині Д.І., Буткіна-Сіверського О.Б., Сханурова Ю.І., Кузнецової Н.С., Ланового В.Т., Мягкова П.С., Пукшина І.Г., Святоцького О.Д., Уселка Я.Б., Фесенка А.В., Чорноіванова В.В. та інші). Однак, практично нема робіт, у яких відображалась би об'єктивна картина приватизації в Україні. Недостатньо висвітлені і такі проблеми, як специфіка перетворення державних підприємств в акціонерні товариства, мало уваги приділяється методам акціонування, соціальній справедливості, реструктуризації і санації акціонерних товариств, їх державної підтримки в постприватизаційний період, залучення інвестицій. Окремих досліджень потребують способи і форми відносин між акціонерним товариством і окремими акціонерами, головою правління і спостережною радою тощо.

Наявність перелічених вище проблем і обумовило вибір теми дисертації, мету, завдання, структуру і головні напрямки дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконувалась у відповідності з тематичним планом наукових досліджень Тернопільської академії народного господарства в межах теми “Дослідження і розробка інформаційних систем фінансового менеджменту”. Даний напрямок досліджень має безпосередній зв'язок із Державними програмами приватизації на 1997 та 1998 роки.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у вдосконаленні системи створення акціонерних товариств в процесі приватизації державного майна,

визначенні пріоритетності акціонерної форми господарювання та основних шляхів підвищення ефективності функціонування акціонерних товариств в Україні.

Виходячи з цього, сформульовані наступні завдання дисертаційного дослідження:

- визначити економічну суть і роль акціонерних товариств в перехідний період;
- обґрунтувати пріоритетність акціонування як способу приватизації державного майна;
- визначити значимість та необхідність реструктуризації і санації відкритих акціонерних товариств, шляхи їх становлення в нових ринкових умовах;
- розкрити можливості акціонування як способу мобілізації фінансових засобів для оздоровлення вітчизняної економіки;
- провести економічний аналіз трансформації державних підприємств у відкриті акціонерні товариства;
- розробити конкретні пропозиції щодо перспектив розвитку акціонерних товариств, удосконалення їх структури, управління ними, залучення внутрішніх і іноземних інвестицій.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці концепції, що визначає основні шляхи становлення та діяльності відкритих акціонерних товариств, створених в процесі приватизації в умовах ринкових відносин.

Найбільш важливими науковими результатами дисертаційного дослідження є:

- уточнення змісту акціонерних відносин як різновидності приватної власності на якісно новому етапі розвитку і затвердження в новій формі та іншому масштабі;
- обґрунтовано, що в даний час акції для України можуть бути найбільш ефективним засобом фінансування оновлення економіки через відсутність необхідних коштів в державному бюджеті, розпиленості капіталу, а також невеликі грошові нагромадження юридичних та фізичних осіб;
- вдосконалено методику перетворення державних підприємств у відкриті акціонерні товариства та їх підтримки у постприватизаційний період;
- розкрито зміст підприємницького ризику в практиці діяльності акціонерних товариств на основі його основних функцій (захисних і стимулюючих).
- обґрунтовано механізм проведення реструктуризації та санації відкритих акціонерних товариств в постприватизаційний період;
- запропоновано механізм покращення залучення інвестицій в економіку України;
- обґрунтовано перспективи розвитку відкритих акціонерних товариств в умовах ринкової інфраструктури України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що автором, на основі вивчення та критичного аналізу значної кількості зарубіжних і вітчизняних літературних джерел, узагальнення практичного досвіду, удосконалено методику акціонування промислових підприємств в процесі формування ринкового середовища в економіці України. Теоретичні розробки дисертанта у вигляді конкретних пропозицій доведені до стадії, яка дозволяє використовувати їх в процесі утворення акціонерних товариств на базі державних підприємств в процесі приватизації, діяльності та покращення управління ними у післяприватизаційний період. Основні результати дослідження знайшли своє відображення в Законах України "Про Державну програму приватизації на 1997 рік" і "Про Державну програму приватизації на 1998 рік", в змінах до Закону "Про господарські товариства", що підтверджується відповідними довідками.

Особистий внесок здобувача полягає у синтезі пропозицій та рекомендацій вітчизняних і зарубіжних економістів по роздержавленню власності і розробка на цій основі удосконаленої методики приватизації державних підприємств шляхом їх перетворення в акціонерні товариства.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки дисертаційної роботи доповідались на науково-практичних конференціях:

- міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 25-річчю кафедри економічного аналізу і 30-річчю інституту обліку та аудиту Тернопільської академії народного господарства (1997 р.);
- міжнародній науково-практичній конференції "Методологія економіко-статистичного дослідження в умовах ринку" (1998 р.).

Поряд з цим, результати досліджень у вигляді конкретних пропозицій були внесені на розгляд робочої групи Фонду державного майна України з підготовки Державних програм приватизації на 1997 та 1998 роки, а також оприлюднювались на засіданнях колегії та нарадах Фонду державного майна України.

Публікації. За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 8 наукових робіт загальним обсягом 7,5 друкованих аркушів (в тому числі у співавторстві - 0,3 др.а.).

Структура дисертації. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Повний обсяг роботи - 178 сторінок, у тому числі містить 24 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

4

У вступі обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначаються мета, завдання, об'єкт та методологія дисертаційної роботи.

У першому розділі “Акціонерні товариства в сучасних умовах господарювання” досліджуються теоретичні і методичні проблеми економічної суті акціонерних товариств, процесу акціонування як способу приватизації державного майна.

Перехід до ринкової економіки нерозривно пов'язаний з перетворенням частини державної власності у власність громадян, колективів, організацій з формуванням суб'єктів ринку і нових організаційних форм господарювання. Загалом реконструкція народного господарства націлена на розкріпачення економічної ініціативи, максимальну мобілізацію ресурсів і стимулів, використання досягнень науково-технічного прогресу. При цьому особливе місце повинні зайняти роздержавлення і приватизація майна шляхом створення акціонерних товариств, особливістю яких є те, що за допомогою цієї форми загальний капітал підприємства утворюється шляхом з'єднання не тільки великих, але й дрібних грошових накопичень з різних джерел. Одночасно акція є титулом, що засвідчує право акціонера на отримання щорічного доходу за результатами діяльності, на участь в управлінні діяльністю товариства тощо. Тобто, акція виступає як особлива форма мобілізації коштів.

В економічній літературі ведеться дискусія навколо питання про те, чи є акціонерна власність особливою формою власності. На наш погляд, власність як категорія представляє собою вельми складне, багатопланове явище. В ній перш за все необхідно розрізняти об'єкт, економічний зміст і юридичну форму. В дисертаційній роботі детально проаналізовано думки економістів, на основі чого сформоване власне бачення стосовно вищезазначених понять. Зокрема, доказано, що акціонерна форма господарювання - це особливий правовий, фінансовий і організаційний інститут, який започаткував розвиток капіталістичних об'єднань на пайовій основі. Соціально-економічний зміст цієї форми залежить від характеристик тих економічних суб'єктів, які об'єдналися в акціонерне товариство, і конкретних умов такого об'єднання. Загалом же акціонерну власність можна характеризувати як якісно новий етап розвитку приватної власності, що відображає об'єктивний процес розвитку економіки в період формування ринкових відносин.

На думку автора, перевага акціонерної форми в тому, що вона перетворює державне підприємство з чистого споживача бюджетних коштів у товаровиробника. Бо поки на модернізацію і капітальне будівництво витрачатимуться тільки державні кошти, навіть надмірний ріст цін на засоби виробництва не є стримуючим чинником для одержання нових

5

інвестицій. Інша справа, якщо джерелом коштів виступає акціонер, залежний від своїх співвласників і відповідальний перед ними. Акціонерна форма господарювання також сприяє частковій збалансованості грошових доходів і товарної маси.

На основі критичного аналізу думок окремих економістів в дисертаційній роботі сформовані докази на користь помилковості їх пропозицій щодо доцільності проведення приватизації державного майна лише після його акціонування, оскільки при цьому державне підприємство перетвориться у своєрідне державне акціонерне підприємство, реальним власником якого і далі є держава, а не працівник. Це може сформулювати у трудових колективів і фізичних осіб негативну думку про акціонування як форму господарювання. Враховуючи специфіку розвитку національної економіки, Україні не завжди підходить і зарубіжний досвід; у всякому випадку при його використанні необхідний індивідуальний підхід.

Дисертант детально описує процедуру приватизації державного майна шляхом перетворення підприємства в акціонерне товариство, визначає етапи цього процесу та перелік робіт всередині кожного з них.

У другому розділі “Акціонерні товариства і оновлення економіки України” розглядаються актуальні проблеми акціонування як одного з основних джерел оновлення економіки України, досліджуються питання реструктуризації та санації відкритих акціонерних товариств. Відмічається, що завданням приватизації на першому етапі є створення первинних ринків. Однак, ринок здатний розгорнутись тільки тоді, коли в його основі лежить розширене відтворення капіталу. Таким чином, саме акціонування підприємств в процесі їх приватизації, на думку автора, є найважливішим напрямком довгострокової стратегії оновлення української економіки, створення сучасного механізму нагромадження. Аналізуючи джерела фінансування промислових підприємств, автор відмічає, що, оскільки за його підрахунками пільговими кредитами Державного позабюджетного фонду можуть скористатись не більше 10 відсотків приватизованих підприємств, останнім вигідніше орієнтуватись на ринок цінних паперів шляхом випуску облігацій і акцій.

Облігації можуть виступати як універсальний інструмент інвестування, оскільки для їх випуску не обов'язково створювати акціонерне товариство. Крім того мобілізація ресурсів за допомогою облігацій має певні переваги: підприємство-емітент захищено від дострокового відкликання коштів, оскільки вони виплачуються лише після закінчення терміну погашення, власник облігації бере участь у розподілі прибутку підприємства тільки до моменту їх зворотнього викупу і не має права брати участь в управлінні. Разом з тим, облігації важче реалізувати, оскільки при цьому, як правило, доводиться звертатись до фінансових посередників. Тому, на думку дисертанта, найбільш широкі можливості щодо залучення

інвестицій пов'язані насамперед з акціонуванням підприємства. Оскільки акції мають більшу ліквідність, ніж промислові облигації, їх простіше перетворити у гроші при виході з акціонерного товариства, аніж отримати свою частку майна у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю. Нагромаджуючи акції, їх власник набуває ряду додаткових прав: брати участь в управлінні АТ, отримувати прибуток у вигляді дивідендів, претендувати на частину майна акціонерного товариства при його ліквідації.

Приватизація державних підприємств - лише перший етап в процесі формування ринкової економіки. Не менш складним є виконання стратегічних планів і програм у післяприватизаційний період, що потребує реструктуризації майже всіх сторін діяльності підприємства. Головна мета реструктуризації полягає у перетворенні підприємства в прибуткову організацію. Однак її практична реалізація, на думку автора, утруднюється наявністю ряду як об'єктивних, так і суб'єктивних причин. При характеристиці видів реструктуризації в дисертації, зокрема, особлива увага приділяється реструктуризації довгостроковій, яка передбачає організаційно-управлінську та техніко-операційну складові, що базуються на прийнятті стратегічних рішень.

Не менш важливою проблемою, аніж реструктуризація, є усунення кризових ситуацій. На думку автора, кризу підприємства можна поділити на декілька стадій:

Перша стадія - це стан, який включає такі етапи:

1 етап - підприємство не має в даний момент вільних грошей, щоб погасити заборгованість.

2 етап - власний капітал підприємства не покриває заборгованості.

Друга стадія - це стан, що призводить до юридичного процесу з розподілу майна підприємства, котре виявилось неплатоспроможним.

Третя стадія - це стан, на стадії якого керівництво підприємства та його кредитори укладають конкретну угоду, яка вирішує подальшу долю підприємства.

Причому, об'єктом дослідження в основному були проблеми кризи, яка загрожувала саме майбутньому підприємства. В цьому зв'язку дисертант детально досліджує види криз виробничо-господарської діяльності підприємства, причини їх появи та сприйняття керівним персоналом підприємства. Шляхи виходу з кризового стану промислового підприємства тісно пов'язані з санацією. Визначальна роль при цьому належить менеджменту. Успішне виживання підприємства в умовах кризи базується на трьох основах:

- добре продуманої стратегічної концепції виживання та забезпечення факторів успіху;
- на гнучкому оперативному управлінні фінансовими результатами;

- на короткостроковому менеджменті в галузі фінансів - як відповіді на можливу короткострокову неплатоспроможність, яка може вплинути на подальше існування підприємства.

Причому, стратегічний оперативний менеджмент не є альтернативою, а діє у взаємозв'язку з усією сукупністю заходів по виходу з кризи. Першим кроком у проведенні санації має бути формулювання відповіді на питання: чому підприємство вразила криза? Це необхідно для того, щоб знайти необхідний інструментарій для проведення санації.

На рисунку 1 представлена схема взаємодії причин кризи, що доводять підприємство до банкрутства. Схема розроблена таким чином, що може бути типовою для підприємств України, однак з проведенням процесу санації її слід розробляти персонально для кожного підприємства з урахуванням його специфіки. По горизонталі розташовані зовнішні та внутрішні фактори, вплив яких може спричинити кризу підприємства, а по вертикалі, відповідно, зверху вниз, - причини та наслідки (на схемі вони з'єднані стрілками, щоб було зрозуміло, яка причина призводить до того чи іншого наслідку).

Як видно із схеми, причиною банкрутства за фактором "виробничий персонал" є недостатня кваліфікація персоналу та менеджменту для роботи в нових умовах. Що стосується наступного фактора "структура" (оперативне управління), то недоліком, який впливає з нього, є надмірна централізація функцій управління. Як наслідок, ці недоліки призводять до недостатньої гнучкості в управлінні, а це, у свою чергу, породжує неповне використання потенціалу для зниження затрат у такому факторі, як оперативне управління, та неповну інформацію про ринок і конкуренцію (як причина фактора "стратегічна спрямованість"). У факторі "створення вартості" причиною банкрутства може стати застаріле обладнання та технології. Такі причини, як: застарілі технології, відсутність маркетингу, недостатня платоспроможність викликають падіння обсягу реалізації з усіма наступними негативними наслідками.

В дисертації розроблена конкретна методика проведення процесу санації промислових підприємств.

Третій розділ "Проблеми і перспективи розвитку акціонерних товариств в Україні" порушує актуальні питання аналізу наслідків трансформації державних підприємств України у відкриті акціонерні товариства та перспективи їх розвитку в умовах формування ринкової інфраструктури. На основі вихідних даних Фонду державного майна України автором проведено детальний аналіз процесу приватизації в державі протягом 1997 року. Не дивлячись

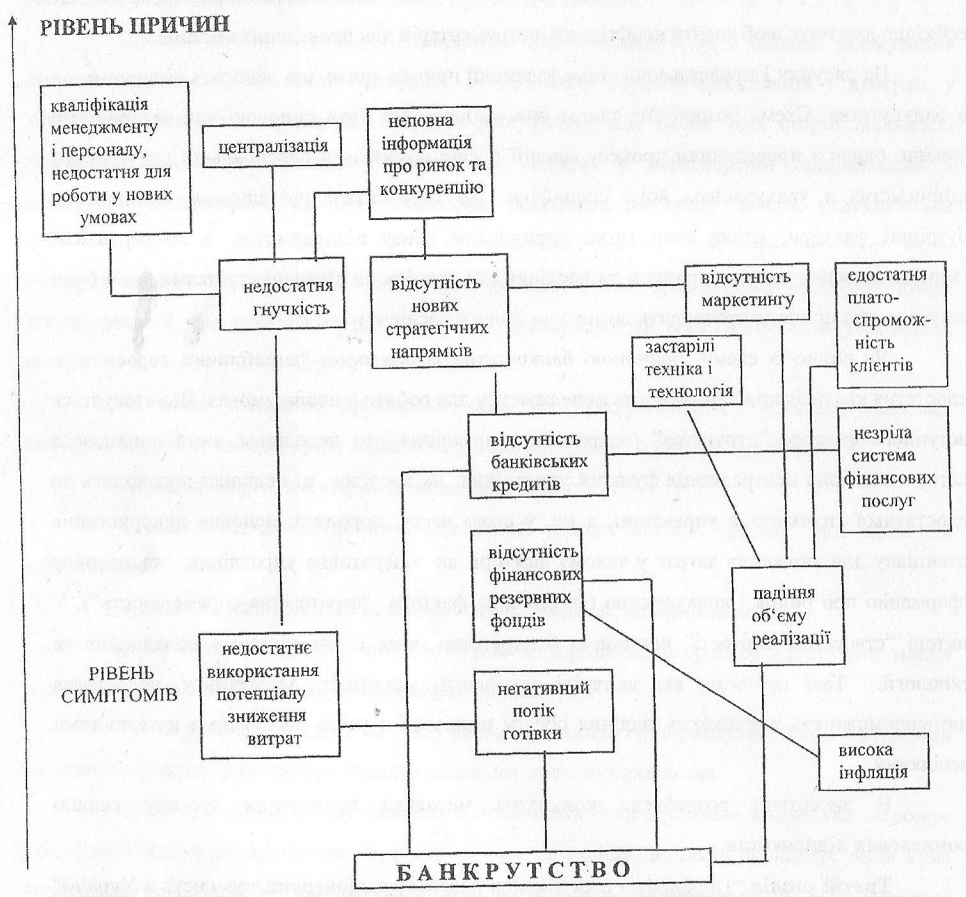
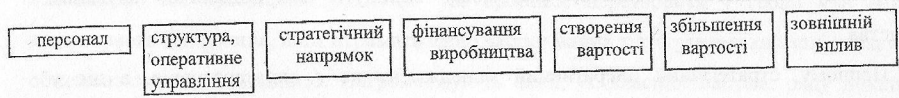

Рис.1. Схема взаємодії причин, які приводять підприємство до кризи

не очевидні успіхи (рис.2), у справі приватизації державного майна є й ряд невирішених проблем. Зокрема, в дисертації відмічається, що приватизація ряду об'єктів гальмується з вини їхнього керівництва, окремих міністерств і відомств (промислової політики, агропромислового комплексу). Окремими галузевими міністерствами необгрунтовано пропонується закріпити в державній власності пакети акцій ВАТ, створених на базі підприємств, які не відносяться до групи Г. Невирішеним залишається питання приватизації підприємств авіаційного комплексу, реструктуризації суб'єктів природних монополій нафтогазового комплексу з метою створення на базі структурних підрозділів, діяльність яких не пов'язана з основним виробництвом, окремих юридичних осіб з їх подальшою приватизацією.

Не менш важливою проблемою при цьому є організація управління часткою державного майна у ВАТ, оскільки, за підрахунками дисертанта, вартість акцій, якими володіє держава, перевищує 9 млрд.грн. У цьому зв'язку пропонується, щоб управління майном, корпоративними правами держави в акціонерних товариствах, більше 51% акцій яких залишені у державній власності, здійснював Кабінет Міністрів України. У всіх інших випадках управління корпоративними правами держави здійснюють державні органи приватизації. При цьому Фонд державного майна має стати базовим державним органом для відпрацювання системи такого управління з урахуванням світового досвіду механізмів участі держави як акціонера в управлінні акціонерними товариствами.

На основі критичного аналізу вітчизняної і зарубіжної літератури в дисертаційній роботі досліджуються проблеми підвищення ефективності акціонерних підприємств у постприватизаційний період, перспектив їх розвитку в умовах функціонування в економіці України різних форм власності. В цьому контексті автор детально розглядає таку характерну рису акціонерного підприємства, як розпилювання власності: чим крупніше акціонерне товариство, тим більше у нього акціонерів. Зараз в Україні загальна кількість акціонерів постійно зростає і в даний час перевищує декілька десятків мільйонів чоловік. Але, на думку автора, в міру розвитку цієї форми господарювання, укрупнення підприємств і, головне, в умовах реального функціонування вторинного ринку цінних паперів, кількість акціонерів буде зменшуватись. Широкий, вільний розвиток акціонерних форм господарювання може стати могутнім засобом оптимізації структури народного господарства і підвищення його ефективності. В перспективі акціонерна форма сприятиме об'єднанню підприємств в найбільші господарські блоки через володіння акцій одне одного. Завдяки цьому можливі практично будь-які варіанти комбінування і диверсифікації виробництва. Однак, держава при

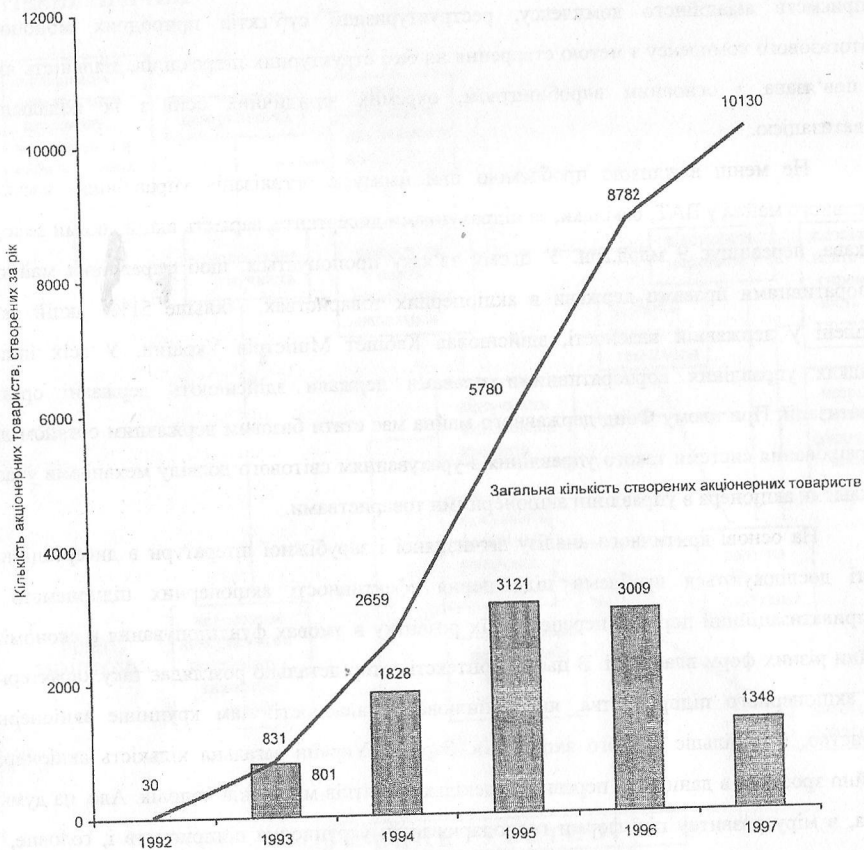

Рис.2. Тенденції створення акціонерних товариств

цьому зобов'язана не тільки сприяти забезпеченню успішної діяльності підприємств (пільгове оподаткування, підготовка кадрів, організація мережі консультативних фірм, коригування правових актів, що відносяться до акціонерних товариств, і т.п.), але й брати безпосередню участь в цій діяльності з метою цілеспрямованого впливу на їх розвиток в потрібному напрямі.

Узагальнюючи результати теоретичної, практичної та експериментальної роботи по удосконаленню процесу акціонування промислових підприємств при їх приватизації, реструктуризації, санації, слід зробити наступні висновки :

1. У зв'язку з недостатнім досвідом та обсягом знань стосовно концепції роздержавлення та приватизації власності, її практичної реалізації в Україні, необхідно максимально використати досвід розвинутих країн.
2. Формування нових форм власності в результаті її роздержавлення і приватизації не означає повну ліквідацію державної та інших форм власності, а перш за все послідовне її роздержавлення, в результаті чого виключається будь-який монополізм - як державної, так і приватної власності. В програмах приватизації повинні використовуватися всі можливі й апробовані форми та способи її проведення для появи широкого спектру приватних, колективних та асоційованих форм власності. Що стосується долі державної власності в народному господарстві, то вона залежить від структури економіки, яка складається під взаємодією різних соціальних, політичних та економічних факторів, а також ряду специфічних особливостей держави.
3. При виборі форм роздержавлення та приватизації, а також виявлення переваг та недоліків кожної із можливих форм, необхідно виходити з того, що кінцевою метою цих процесів є створення ефективної ринкової економіки. Такий підхід має особливе значення у приватизації підприємств, що є стратегічними для економіки та безпеки держави. Саме тут кожен проект приватизації повинен бути суцільно індивідуальним, опиратись на реально існуючі умови та специфіку підприємства і його місце в структурі народного господарства держави.
4. Не слід особливо інтенсивувати процес роздержавлення і приватизації: він, як правило, повинен мати самостійний характер, щоб якнайшвидше перебудувати психологію людей, мобілізувати їх на результативну працю у примноженні власності. Саме такий підхід дозволяє гармоніювати інтереси підприємств і трудящих, направити приватизацію на ріст ефективності виробництва.

5. З проведенням в подальшому великої приватизації необхідно перш за все врахувати те, що переважна більшість промислових підприємств представляють собою виробничі одиниці, які входять у крупні цілісні утворення, що утворились в результаті еволюції управління народним господарством. Практика засвідчує, що виживання останніх як незалежних виробничих одиниць в багатьох випадках є можливим.
6. Враховуючи економічну ситуацію в державі, великий дефіцит бюджету, слід швидше впроваджувати грошову приватизацію з одночасним поступовим зменшенням сертифікатної приватизації.
7. Необхідно в міру поступового здійснення приватизації коригувати правові норми, щорічно відображаючи це в Державній програмі приватизації.
8. Акціонерна (колективна) форма власності є важливою і невід'ємною частиною ринкової економіки. Виходячи з цього, в процесі приватизації поряд з іншими формами власності держава повинна розробити дієву систему регулювання та всіляко заохочувати всебічний розвиток цієї форми власності.
9. Необхідно сконцентрувати основну увагу на пошуку оптимальних шляхів вирішення проблем, які виникнуть у міру становлення акціонерної форми господарювання за конкретних умов. Основні умови ідеологізувати і розвивати акціонерні відносини поза об'єктивно незалежними їх формами економічно неграмотні і в кінцевому результаті призводять до негативних явищ.
10. В результаті економічної необхідності та у процесі приватизації в державі формуються акціонерні товариства, які починають відігравати головну роль в господарському житті держави. Подальші приватизаційні процеси, розвиток малого та середнього підприємництва призведуть до створення оптимальної економічної структури в державі, де акціонерні товариства стануть основною формою організації підприємництва.
11. На відмінність від західних країн, де процес розвитку суспільного виробництва носить природний характер і виникнення акціонерних товариств є результатом усупільнення приватнопідприємницької діяльності, в Україні процес формування акціонерних відносин має дещо штучний характер. Тому входження в ринкові відносини повинно бути грамотним, нагромаджуючи знання та досвід, використовуючи практику фірм працюючих тривалий час в умовах ринкової економіки. Зрозуміло, що прямих аналогій і комплексного запозичення бути не

може. Однак вивчення принципів і форм акціонування в ринковій інфраструктурі необхідне.

12. Гнучкість і багатоплановість акціонерної форми в різних економічних умовах визначають її відмінну особливість і широке розповсюдження в світовій практиці.
13. Акціонерні товариства дають можливість масштабніше і швидше мобілізувати капітал, для них характерна мобільність організаційної структури. Тому вони краще пристосовані до розв'язання завдань модернізації виробництва.
14. Значимість акціонування як способу мобілізації фінансових засобів для реалізації програми виходу з кризи в ситуації, коли інших джерел явно недостатньо, роблять цю форму організації господарювання однією із найбільш перспективних для України. Характерна для акціонування взаємна участь в капіталі різних господарюючих суб'єктів створює самофінансуючу систему, яка в умовах ринкової конкуренції досягає високого ступеня сприйняття умов науково-технічного прогресу.
15. З розвитком акціонерних товариств пов'язані можливості диверсифікації виробництва і капіталу, формування великих концернів, заснованих на поєднанні інтересів товариств, що знаходяться в єдиному технологічному ланцюгу і в порядку фінансової взаємодії.
16. Класичні акціонерні форми приватнопідприємницького іноземного інвестування - прямі і портфельні іноземні інвестиції здатні надати сприяння швидкій інтеграції України в світову економіку, підняти конкурентоздатність та експортний потенціал вітчизняних виробників, не завдаючи збитків національним інтересам країни.
17. Становлення та розвиток акціонерних форм господарювання є визначальною умовою не лише залучення іноземних інвестицій в економіку України, але й зміни структури народного господарства, розв'язання проблем соціально-економічного розвитку і оновлення економіки України в цілому. Розвиток акціонерних товариств в перехідний період в багатьох випадках визначає успіх економічних реформ в Україні.

Основні положення дисертації відображені в таких публікаціях:

1. Шкільняк М.М. , Насінник З.О. Фактори, які визначають інтенсивність конкуренції на ринку//Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції.- Тернопіль: 1996.- С.78-80.
2. Шкільняк М.М. Приватизація: рік-1996-й//Тернопілля-96. Регіональний річник.- Тернопіль: Збруч, 1996.- С.360-362.
3. Шкільняк М.М. Акціонування як засіб ефективного розвитку економіки // Державний інформаційний бюлетень «Про приватизацію».- 1997.-№ 7.- С. 22-24.
4. Шкільняк М.М. Акціонування як форма роздержавлення і приватизації власності// Збірник наукових праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції «Методологія економіко-статистичного дослідження в умовах ринку».- Тернопіль: 1997.- С 168-169.
5. Шкільняк М.М. Акціонування як засіб ефективного розвитку економіки// Тернопілля-97. Регіональний річник.- Тернопіль: Збруч, 1997.- С. 538-540.
6. Шкільняк М.М. Реструктуризація, санація акціонерних товариств як метод виходу їх з кризового стану.- Тернопіль: Економічна думка, 1998.-33 с.
7. Шкільняк М.М. Акціонування як засіб приватизації майна державних підприємств.- Тернопіль: Економічна думка, 1998.- 42 с.
8. Шкільняк М.М. Акціонерні товариства та їх розвиток в сучасних умовах.- Тернопіль: Економічна думка, 1998.- 44 с.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.06.01 - Економіка підприємства і організація виробництва. Тернопільська академія народного господарства, Міністерство освіти України. Тернопіль, 1988.

Захищається рукопис кандидатської дисертації, в якій досліджуються теоретичні, практичні та організаційні питання удосконалення процесу приватизації державних підприємств шляхом перетворення їх у відкриті акціонерні товариства, реструктуризації, санації та дієвої підтримки у постприватизаційний період.

Ключові слова: підприємства, акції, акціонерні товариства, облигації, сертифікати, приватизаційні рахунки, Фонд державного майна, оцінка майна, план розміщення акцій, реструктуризація, санація.

Диссертація на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.01 - Экономика предприятия и организация производства. Тернопольская академия народного хозяйства. Министерство образования Украины. Тернополь, 1998.

Защищается рукопись кандидатской диссертации, которая исследует теоретические, практические и организационные вопросы совершенствования процесса приватизации государственных предприятий путем преобразования их в открытые акционерные общества, реструктуризации, санации и действенной поддержки в постприватизационный период.

Ключевые слова: предприятия, акции, акционерные общества, облигации, сертификаты, приватизационные счета, Фонд государственного имущества, оценка имущества, план размещения акций, реструктуризация, санация.

Thesis for a candidate's degree on specialty 08.06.01 - Economy of Enterprise and Organization of Production.

Ternopil Academy of National Economy, Ministry of Education of Ukraine. Ternopil, 1998.

The manuscript of candidate's thesis is defended examining theoretical, practical and organizational aspects of improvement of the privatization processes by changing the state-owned enterprise into Public Corporations, by restructuring, sanding and actual support in the postprivatizing period.

Keywords: enterprises, shares, stock companies, bonds, certificates, privatization accounts, State Property Fund, assessment of property, the plan for allocating shares, restructuring, sanation.

Дисертация на тему: "Экономическое развитие Украины в условиях рыночной экономики".
Автор: [Имя Фамилия]
Место работы: [Место работы]
Город: [Город], Страна: [Страна]
Год: [Год]

В работе рассмотрены вопросы экономического развития Украины в условиях рыночной экономики. Автор анализирует состояние экономики Украины в последние годы, выявляет основные проблемы и предлагает пути их решения. Особое внимание уделяется вопросам приватизации, реформирования государственного сектора, развития малого и среднего бизнеса, а также вопросам интеграции Украины в мировую экономику.

Работа выполнена в соответствии с заданием кафедры [Название кафедры] и является частью диссертационного исследования на соискание ученой степени кандидата экономических наук.

Диссертация состоит из введения, трех глав, заключения и списка литературы. Объем работы составляет [Объем] страниц.

Работа выполнена на кафедре [Название кафедры] факультета [Название факультета] экономического университета [Название университета].

Работа выполнена в соответствии с заданием кафедры [Название кафедры] и является частью диссертационного исследования на соискание ученой степени кандидата экономических наук.

Підписано до друку 26.05.1998 р. Формат 60x 90/16
Папір друкарський. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 1,0
Тираж 100. "Інфотехцентр", м.Тернопіль, вул.Шашкевича,3.
Тел. 22-51-91; 22-09-62

88